

קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יְהֵב לִיה מַעֲשָׂרָא. וּמֵאן אִיהוּ, דָּא
 דְּרִנָּא דְּכָל פְּתַחֲוֵן דְּמַהֲיֻמְנוּתָא וּבְרַכָּאן דְּעֻלְמָא בִּיה
 קַיְיִמִי וְאִיהוּ מַעֲשֵׁר וְאִיהוּ חַד מַעֲשָׂרָה וְאִיהוּ עֲשָׂרָה
 מִמַּאָה. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה עָאל אַבְרָהָם בְּקִיּוּמָא דְלַעֲיֻלָּא
 בְּדָקָא חַזִּי.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁפִיר קָא אָמַרְתָּ. אָמַר לִיה רַבִּי
 אֶלְעָזָר מָאִי עֲבִידְתָּד, אָמַר לִיה קַרְיָנָא דְרַדְדִּקִי
 בְּאַתְרֵי, הֲשִׁתָּא אַתָּא רַבִּי יוֹסִי דְכַפַּר חֲנִין לְמַתָּא וּסְלִיקוּ
 לֹון מִנְּפָאִי וְאוֹתְבוּ לֹון לְגַבִּיָּה. וְהוּוּ יְהֵבִין לִי כָּל בְּנֵי מַתָּא
 אַנְרָא כְּהֵוּא זְמָנָא דְדַרְדְּקִי חַזִּי נִפְאִי. וְאַסְתַּפְּלִנָּא
 בְּנַפְשָׁאִי דְלָא אֶתְחַזִּי לִי לְאַתְתַּי מְנִיָּהוּ לְמִנְּפָנָא, וְאַנְוִירָנָא
 גְרַמָּאִי בְּתַדִּי (דְּהֵוּא) דְּתַאִי חַכִּים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַכָּאן
 דְּאַפָּא אַעֲטַרְיִכוּ חֲבָא.

לשון הקודש

מלמד תינוקות במקומי. כעת בא רבי יוסי מכפר חננין לעיר, וסלקו אותם מאצלי, והושיבו אותם אצלם. והיו נותנים לי כל בני העיר שָׁכַר כְּמוֹ אוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהֲתִינּוּקוֹת הָיוּ אֶצְלִי, וְהִסְתַּפְּלִיתִי בְּעַצְמִי שֶׁלֹּא רָאוּי לִי לְהִנּוֹת מֵהֶם בְּחַנּוּם, וְהִשְׁכַּרְתִּי עַצְמִי עִם הַחֲכָמִים וְהֵוָּא הַזֶּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פֶּאן אַרִיךְ אֶת הַבְּרַכּוֹת שֶׁל אָבָא.

שיוורדות לעולם יוצאות משם. דבר אחר ויתן לו מעשר מכל – הקדוש ברוך הוא נתן לו מעשר, ומה הוא? זו הדרגה שכל פתחי האמונה והברכות של העולם עומדות בה, והיא מעשר, והיא אחת מעשרה, והיא עשרה ממאה. מכאן והלאה נכנס אברהם בקיום שלמעלה בראוי.

אמר לו רבי אלעזר, יפה אמרת. אמר לו רבי אלעזר, מה מעשיך? אמר לו,

קָמוּ. אָתּוּ קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן (לְבַתְּרָ), וְהָוּה יְתִיב וְלַעֲי
 כָּל יוֹמָא קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. וְיוֹמָא חַד הָוּה
 עָסִיק בְּנִטְיִלַת יְדֵים קָמִיה. אָמַר כָּל מָאן דְּלֹא נָטִיל יְדָיו
 כְּדַקָּא יְאוּת, אַף עַל גַּב דְּאַתְעַנְשׁ לַעֲיִלָּא אֶתְעַנְשׁ לְתַתָּא,
 וּמְאִי עוֹנְשִׁיה לְתַתָּא, דְּגָרִים לִיה לְגַרְמִיה מְסַפְנוּתָא. כְּמָה
 דְּעוֹנְשִׁיה כְּךָ, הָכִי הוּא זְכִי מָאן דְּנָטִיל יְדָיו כְּדַקָּא יְאוּת
 דְּגָרִים לְגַרְמִיה בְּרַכָּאן דְּלַעֲיִלָּא דְּשָׂרְאן בְּרַכָּאן עַל יְדָיו
 כְּדַקָּא יְאוּת, וְאַתְבְּרַךְ בְּעוֹתְרָא. (דף 19 ע"א) *

לְבַתְּרָ אַקְדִּים רַבִּי שְׁמַעוֹן חָמָא לִיה דְּאַנְטִיל יְדָיו בְּמִיָּא
 וְנָטִיל לֹון בְּשִׁיעוּרָא סְגִיָּא דְּמִיּוֹן. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן מַלְא יְדָיו מִבְּרַכּוֹתֶיהָ. וְכַךְ הָוּה, מִתְּהוּא יוֹמָא
 וְלַהֲלָאָה אֶתְעַתֵּר וְאַשְׁבַּח סִימָא וְהָוּה לָעִי בְּאוֹרֵייתָא
 וְיְהִיב מְזוֹנָא לְמַסְפְּנֵי כָּל יוֹמָא, וְהָוּה חֲדֵי עַמְהוֹן וּמְסַפְּר
 לֹון אֲנַפִּין נְהִירִין. קָרָא עֲלֵיהָ רַבִּי שְׁמַעוֹן (ישעי' מ"א) וְאַתְהָ
 תִּגִּיל בֵּינִי בְּקִדּוּשׁ וְגו', (חסר)

לשון הקודש

בְּרַכּוֹת שְׁלַמְעֵלָה, שְׁשׁוּרוֹת הַבְּרַכּוֹת עַל
 יְדוּ בְּרֵאוּי וּמְתַבְּרָךְ בְּעֶשֶׂר.
 אַחַר כֵּךְ הַקְדִּים רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרָאָה אוֹתוֹ
 שְׁנוּטִיל יְדָיו בְּמִיָּם, וְנוּטִיל יְדָיו בְּשַׁעוֹר רַב
 שֶׁל מִיָּם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַלְא יְדָיו
 מִבְּרַכּוֹתֶיהָ. וְכַךְ הִיָּה. מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם
 וְהִלָּאָה הִתְעַשֵּׂר וּמָצָא אוֹצֵר, וְהִיָּה עוֹסֵק
 בַּתּוֹרָה וְנוֹתֵן מְזוֹן לְעַנְיִים כָּל יוֹם, וְהִיָּה

קָמוּ. הִלְכוּ לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַחַר כֵּךְ,
 וְהִיָּה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד כָּל יוֹם לִפְנֵי רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. וְיוֹם אַחַר הִיָּה עָסוּק בְּנִטְיִלַת
 יְדֵים לִפְנָיו. אָמַר, כָּל מִי שֶׁלֹּא נוּטִיל יְדָיו
 בְּרֵאוּי, אַף עַל גַּב שֶׁנֶּעֱנַשׁ לְמַעַלָּה –
 נֶעֱנַשׁ לְמַטָּה. וּמָה עָנְשׁוֹ לְמַטָּה? שְׁגוּרָם
 לְעַצְמוֹ עָנִי. כְּמוֹ שֶׁעָנְשׁוֹ כֵּךְ – כֵּךְ זוֹכֵה
 מִשְׁנוּטִיל יְדָיו בְּרֵאוּי, שְׁגוּרָם לְעַצְמוֹ

אֲחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר יי אֶל אַבְרָם וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה פִּתַּח (שיר השירים ז) אֲנִי לְדוּדֵי וְעָלִי
 תְּשׁוּקָתוֹ. הָא אִוְקְמוּתָא, אֲבָל בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא
 אֲשֶׁתִּבַּח אֶתְעָרוּתָא לְעִילָא, דְּהָא לָא אֶתְעַר לְעִילָא עַד
 דְּאֶתְעַר לְתִתָּא. וּבְרַכָּאן דְּלְעִילָא לָא מְשִׁתְּבַחֵי אֶלָּא
 בְּמָה דְאִית בֵּיה מִמַּשָּׂא וְלֹא אִיהוּ רִיקְנִיָּא.

מְנַלן מֵאַשְׁת עוֹבְדֵיהוּ דְאָמַר לָהּ אֱלִישָׁע (מלכים ב ד)
 הַגִּידִי לִי מַה יֵּשׁ לָךְ בַּבַּיִת. דְּהָא בְּרַכָּאן
 דְּלְעִילָא לָא שָׂרְיִין עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא וְלֹא בְּאַתְר
 רִיקְנִיָּא. מַה כְּתִיב וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כָּל בַּבַּיִת כִּי
 אִם אֲסוּדָּ שְׁמֹן. מָאִי אֲסוּדָּ. אֶלָּא אֲמַרְה לִיה שִׁיעוּרָא
 דְּהָאִי מְשַׁחָא לָא אִיהוּ אֶלָּא כְּדִי מְשִׁיחַת אֲצַבְעָא
 זְעִירָא.

לשון הקודש

בְּמָה שֵׁישׁ בּוּ מִמַּשׂ, וְאִינוּ רִיקוֹן.
 מְנַלן לָנוּ? מֵאַשְׁת עוֹבְדֵיהוּ שְׁאָמַר לָהּ
 אֱלִישָׁע (מלכים ב ד) הַגִּידִי לִי מַה יֵּשׁ לָךְ
 בַּבַּיִת. שְׁהָרֵי הַבְּרָכוֹת שְׁלֻמְעָלָה אֵינן
 שׁוֹרוֹת עַל שְׁלַחֲן רִיק וְלֹא בְּמִקוּם רִיק.
 מַה פְּתוּב? וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כָּל
 בַּבַּיִת כִּי אִם אֲסוּדָּ שְׁמֹן. מַה זֶה אֲסוּדָּ?
 אֶלָּא אֲמַרְה לוֹ, הַשְׁעוּר שֶׁל הַשְׁמֹן הַזֶּה
 אִינוּ אֶלָּא כְּדִי מְשִׁיחַת אֲצַבְעֵי קִמְחָה.

שְׁמֵחַ עִמָּהֶם, וּמִסְבִּיר לָהֶם בְּפָנִים
 מְאִירוֹת. קָרָא עָלָיו רַבִּי שְׁמַעוֹן, (ישעיה מא)
 וְאַתָּה תִּגְדֹּל בְּה' בְּקִדּוּשׁ וְגו'.

אֲחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל
 אַבְרָם וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (שיר ז) אֲנִי
 לְדוּדֵי וְעָלִי תְּשׁוּקָתוֹ. הָרֵי פְּרָשׁוּהָ, אֲבָל
 בְּהִתְעוֹרְרוֹת שְׁלֻמְטָה תִּמְצָא
 הִתְעוֹרְרוֹת שְׁלֻמְעָלָה, שְׁהָרֵי אֵין
 מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה עַד שְׁמִתְעוֹרֵר לְמַטָּה,
 וְהַבְּרָכוֹת שְׁלֻמְעָלָה לֹא נִמְצְאוֹת אֶלָּא

אָמַר לָהּ נַחֲמֵתְנִי. דְּהָא לָא יַדְעֵנָּא הֵיאֵךְ יִשְׂרָאֵל
 בְּרַכָּאן דְּלַעִילָא בְּדוּכְתָא רִיקְנִיָּא, אַבְל הַשְׂתָּא
 דְּאִית לָךְ שְׁמֹן, דָּא הוּא אֲתֵר לְאַשְׁתַּכְּחָא בֵּיהּ בְּרַכָּאן.
 מְנַלְן דְּכְתִיב, (תהלים קלג) כִּשְׁמֵן הַטּוֹב וְגו' וְסִיפִיהּ מַה
 כְּתִיב, (תהלים קלג) כִּי שָׁם צִוְּהָ ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד
 הָעוֹלָם. וּבְאַתְרָא דָּא שָׂרְאן בְּרַכָּאן. (וּבְאַתְמַר).

וְאִי תִימָא (תהלים קלג) כְּטַל חֶרְמוֹן שְׂיִוֵּרְד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן
 וְלֹא כְתִיב שְׁמֹן אֶלָּא טַל. אֶלָּא אִיהוּ שְׁמֹן וְאִיהוּ
 טַל. הַהוּא טַל אִיהוּ דְּאַטְיִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמְּשַׁחָא
 עֲלָאָהּ. דְּהַהוּא שְׁמֹן נָפֵק לְסַטְרָא דִּימִינָא.

תִּרְיִן אֲנִין יִין וְשְׁמֹן. וְאַזְלוּ לְתִרְיִן סַטְרִין. יִין לְסַטְרָא
 שְׂמַאֲלָא שְׁמֹן לְסַטְרָא יְמִינָא. וּמִסַּטְרָא דִּימִינָא
 נָפְקִי בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא וּמִתַּמָּן אֲתַמְּשַׁח מַלְכוּתָא קְדִישָׁא
 וּבְגִין דְּשְׁמֹן הָדָּה אֲתַתְּקֵן לְתַתָּא בְּקַדְמִיתָא, שְׁמֹן

לשון הקודש

הַרְרֵי צִיּוֹן, וְלֹא כְתוּב שְׁמֹן אֶלָּא טַל?
 אֶלָּא הוּא שְׁמֹן וְהוּא טַל. אוֹתוּוּ הַטַּל הוּא
 שְׁהַטְיִיל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהַשְׁמֵן
 הָעֲלִיּוֹן. שְׂאוֹתוּוּ הַשְׁמֵן יוֹצֵא לְצַד הַיְמִינִין.
 שְׁנַיִם הֵם – יִין וְשְׁמֹן, וְהִלְכוּ לְשְׁנֵי
 צְדָדִים – תִּינֵן לְצַד שְׂמַאֲלָא, וְהַשְׁמֵן לְצַד
 יְמִין. וּמִצַּד הַיְמִינִין יוֹצֵאוֹת בְּרָכוֹת לְעוֹלָם,
 וּמִשָּׁם נִמְשַׁחַת הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה. וּמִשּׁוּם
 שְׁהַשְׁמֵן הִזְה נִתְקַן לְמַטָּה בְּרֵאשׁוֹנָה,

אָמַר לָהּ נַחֲמֵתְנִי, שְׁהֵרִי לֹא יַדְעֵתִי אִיךְ
 יִשְׂרוּ הַבְּרָכוֹת שְׁלַמְעֵלָה בְּמָקוֹם רִיק,
 אַבְל עֲבָשׁוּ שְׂיִישׁ לָךְ שְׁמֹן, זֶהוּ מָקוֹם
 שְׂיִמְצָאוּ בוּ בְּרָכוֹת. מִנֵּין לָנוּ? שְׂכַתוּב
 (תהלים קלג) כִּשְׁמֵן הַטּוֹב וְגו'. וּבְסוּפּוֹ מַה
 כְּתוּב? (שם) כִּי שָׁם צִוְּהָ ה' אֶת הַבְּרָכָה
 חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְמָקוֹם הַזֶּה שׁוֹרֹת
 הַבְּרָכוֹת. וְנִתְבָּאֵרוּ.

וְאִם תִּימָא, (שם) כְּטַל חֶרְמוֹן שְׂיִוֵּרְד עַל

לֹא אֶשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוֹן דְּתִיבֵינָא, פִּיּוֹן דְּאֶתִי בַר נֶשׁ
 לְאֶתְדַכָּאָה וּלְמִקְרַב גַּבִּי דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְדִין
 שְׂכִינְתָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ. הָדָא הוּא דְכָתִיב אֲנִי לְדוּדֵי
 בְּקִדְמִיתָא, וְעָלִי תִשׁוּקְתוֹ לְבַתָּר. אֶתִי בַר נֶשׁ
 לְאֶתְדַכָּאָה מִדְכָּאִין לִיָּה.

תָּא חַיִּי, אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דְרַדְף אַבְרָהָם בְּתַר
 אֵלִין מַלְכִין וְקָטִיל לֹון קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָוָה
 אַבְרָהָם תּוֹהָא, אָמַר דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם גְּרַעֲנָא הַהוּא
 אַנְרָא דְהוּינָא אַחֲדָר בְּנֵי נֶשָׂא לְגַבִּי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 וְאַחֲדִנָּא בְּהוּ לְקַרְבָּא לֹון לְגַבִּיָּה וְהַשְׁתָּא אֶתְקַטְּלוּ בְּנֵי
 נֶשָׂא עַל יְדֵי. מִיָּד אָמַר לִיָּה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַל
 תִּירָא אַבְרָם אֲנִכִּי מִגֵּן לָךְ שְׂכַרְךָ תִּרְבֵּה וְגו'. אַנְרָא
 קַבִּילַת עֲלֵיָּהוּ, דְהָא בְּלָהוּ לָא יִזְבוּן לְעֵלְמִין.

לשון הקודש

אותם הקדוש ברוך הוא, הגה אברהם
 תוהה. אמר, אולי חס וחלילה גרעתי
 אותו השקר שהייתי מחזיר בני אדם אל
 הקדוש ברוך הוא, ואחזתי בהם לקרב
 אותם אליו, וכעת נהרגו אנשים על ידי.
 מיד אמר לו הקדוש ברוך הוא, אל
 תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה
 מאד וגו'. שקר קבלת עליהם, שהרי כלם
 לא יזכו לעולמים.

בתחלה, ואחר כך ועלי תשוקתו. דבר
 אחר אני לדודי, שהרי שנינו ששכינה
 לא נמצאת עם הרשעים. פיון שבא
 האדם להטהר ולהתקרב
 לקדוש-ברוך-הוא, אז השכינה שורה
 עליו. זהו שכתוב אני לדודי - בהתחלה,
 ועלי תשוקתו - לאחר מכן. בא האדם
 להטהר - מטמאים אותו.

בא ראה, אחר הדברים האלה
 שאברהם רדף אחר המלכים הללו והרג

הִיָּה דְבַר יי אֵל אַבְרָם בְּמַחְזֵה לְאֹמֵר, מָאֵי בְּמַחְזֵה,
 אֵלָא בְּתַהוּא חִיזוּ דְרַגְא דְכָל דְיוֹקְנֵי אֲתַחְזִינְי
 בֵּיה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, עַד לָא אֲתַגְזֹר אַבְרָהָם
 הָוֵה חַד דְרַגְא מְלִיל עַמִּיה, וּמֵאֵן אִיהוּ דָא מַחְזֵה
 דְכַתִּיב, (במדבר כד) מַחְזֵה שְׂדֵי יַחֲזֵה. פִּינּוֹן דְאֲתַגְזֹר הָוֵה
 כְּלָהוּ דְרַגִּין שָׂרְאֵן עַל הָאֵי דְרַגְא, וּכְדִין מְלִיל עַמִּיה
 הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שמות ו) וְאָרָא (דף 99 ע"א) אֵל אַבְרָהָם אֵל
 יַצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדֵי וְעַד לָא אֲתַגְזֹר לָא הָוֵה אֲנֹן
 דְרַגִּין שָׂרְאֵן עֲלוּי לְמַלְלָא.

וְאִי תִימָא דְהָא בְּקַדְמִיתָא פְּתִיב וַיֵּרָא יי אֵל אַבְרָם
 וּכְתִיב וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וַנְסוּעַ הַנְּגַבָּה וּכְתִיב
 וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ הָאֵל הָכָא אֲנֹן דְרַגִּין עֲלָאִין. וְהַשְׂתָּא
 אָמְרֵן דְעַד לָא אֲתַגְזֹר לָא הָוֵה אֲנֹן דְרַגִּין עֲלָאִין שָׂרְאֵן
 עַל הָאֵי דְרַגְא לְמַלְלָא עַמִּיה.

לשון הקודש

יַצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדֵי. וּמָרָם שְׁנַמּוּל,
 לֹא הָיוּ אוֹתָן הַדְּרָגוֹת שׁוֹרוֹת עֲלוּי לְדַבֵּר.
 וְאִם תֵּאמַר שֶׁהֵנָּה בְּתַחֲלָה פְּתוּב וַיֵּרָא
 ה' אֵל אַבְרָם, וּכְתוּב וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ
 וַנְסוּעַ הַנְּגַבָּה, וּכְתוּב וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ. הֵנָּה
 כָּאֵן אוֹתָן הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת. וּכְעַת
 אוֹמְרִים, שְׁמָרָם שְׁנַמּוּל לֹא הָיָה אוֹתָן
 הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שׁוֹרוֹת עַל הַדְּרָגָה הַזֹּאת
 לְדַבֵּר עִמּוֹ?

הִיָּה דְבַר ה' אֵל אַבְרָם בְּמַחְזֵה לְאֹמֵר,
 מַה זֶה בְּמַחְזֵה? אֵלָא בְּאוֹתוֹ הַמְרָאָה,
 הַדְּרָגָה שְׁכַל הַדְּמִיּוֹת נִרְאֹת בָּהּ. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא רְאֵה, טָרָם שְׁנַמּוּל
 אַבְרָהָם, הִיָּתָה דְרָגָה אַחַת מְדַבֵּרַת עִמּוֹ,
 וּמִי הַמַּחְזֵה הַזֶּה? שְׁכַתוּב (במדבר כד) מַחְזֵה
 שְׂדֵי יַחֲזֵה. פִּינּוֹן שְׁנַמּוּל, הָיוּ כָּל הַדְּרָגוֹת
 שׁוֹרוֹת עַל הַדְּרָגָה הַזֹּאת, וְאִזְ דַּבֵּר עִמּוֹ. זֶהוּ
 שְׁכַתוּב (שמות ו) וְאָרָא אֵל אַבְרָהָם אֵל